

Розділ 1

ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Дарина ВАСЯНОВИЧ

здобувач вищої освіти освітнього ступеню «бакалавр»,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Печенюк А.В.**

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

РИНОК АКЦІЙ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Акції – це цінні папери, що випускаються приватним або публічним акціонерним товариством та засвідчують право власності на частку майна підприємства. Акція є особливою формою існування капіталу. Використання акцій дозволяє власникам приймати участь в управлінні підприємством, засвідчує майнові права учасників підприємства. Окрім цього при ліквідації підприємства акція засвідчує право на ліквідаційну частку суб'єкта господарювання. Також власники акції мають право отримувати дивіденди за результатами фінансового року. Що ж до ролі акції у діяльності підприємства, то позитивними сторонами є те, що використання акцій не створює чітких зобов'язань щодо здійснення фінансових видатків за користування капіталом, а тому у випадку необхідності менеджмент підприємства може переконати власників

акцій у тому, що отриманий прибуток потрібно реінвестувати замість спрямовування у фонд дивідендів [1].

Дослідження свідчать про існування певних проблем у функціонуванні ринку акцій в Україні. Вітчизняні підприємства надають перевагу первинній емісії акцій за кордоном, що пояснюється низькою ємністю ринку. Також ці цінні папери активно використовуються у схемах ухилення від сплати податків – за рахунок технічних цінних паперів. Акції значної кількості вітчизняних підприємств не використовуються як застава, що скорочує доступ до ринку кредитних ресурсів підприємствам. Окрім цього науковці виділяють такі проблеми як низька довіра акціонерів та інвесторів до акцій, що обертаються на фондовому ринку. Це пояснюється низьким ступенем прозорості більшості вітчизняних підприємств. Тому для підвищення довіри до ринку потрібно вирішувати ці проблеми.

Значна кількість вітчизняних підприємств намагається виходити на зарубіжні фондові ринки, що обумовлено передусім низькою ліквідністю та місткістю вітчизняного ринку акцій, низьким рівнем конкуренції серед інвесторів. Окрім цього емісія акцій на зарубіжних ринках підвищує престиж компанії [2].

Акції українських підприємств можуть стати доброю альтернативою банківським депозитним продуктам серед фізичних осіб, що також стимулюватиме зростання ємності та ліквідності вітчизняного фондового ринку. Стримує цей процес сукупність негативних тенденцій та явищ в економіці, – емітенти акцій проводять непрозору діяльність, низька рентабельність підприємств свідчить про низьку перспективу зростання вартості акцій, а місткість і ліквідність ринку залишається традиційно низькою [3].

Український фондовий ринок характеризується значною недосконалістю, що стримує операції розміщення акцій на ньому. Тому важливо працювати в напрямку захисту прав власності інвесторів,

зокрема іноземних, формування сприятливого податкового законодавства, забезпечення ліквідності та підвищення ємності фондового ринку, сприяння детінізації ринку цінних паперів.

Емітенту при проведенні операцій з розміщення акцій необхідно звернутися до страхових компаній, – це дозволить значно мінімізувати можливі ризики.

Що ж до захисту прав приватних інвесторів з боку держави, то для підвищення ємності та рівня розвитку ринку акцій доцільно застосувати досвід США. Потрібно встановити фінансову винагороду у тому випадку, якщо посадова особа повідомляє про вчинення порушень у сфері випуску, зберігання, обігу акцій. Окрім цього потрібно законодавчо закріпити можливість повернення активів на підприємство у тому випадку, якщо перед оголошенням банкрутства було здійснено виведення капіталу. Це особливо актуально для України, адже такі дії різко знижують довіру до фондового ринку та акцій зокрема і порушують права акціонерів на участь у ліквідаційних активах [4].

Щодо проблеми низької довіри до акцій як цінного паперу, то варто застосовувати механізм відшкодування інвестицій у акції на фондовому ринку за прикладом того, що діє у банківській сфері. Як і в банківській сфері діє фонд гарантування вкладів фізичних осіб, доцільно створити фонд гарантування майнових прав інвесторів у акції. Такий фонд також захищатиме інвесторів від можливого банкрутства підприємств, зловживання тощо. Важливо, щоб втрати відшкодовувалися лише у тому випадку, якщо фінансові втрати акціонерів пов'язані саме із порушеннях законодавства та їх прав, а не із негативною ринковою кон'юнктурою, помилками менеджменту тощо [5].

Український ринок похідних цінних паперів перебуває на стадії становлення. Для того щоб він ефективно функціонував, потрібно:

– удосконалити нормативно-правову базу, яка чітко визначала б операції з деривативами;

– створити освітні центри, які навчали би громадян України використовувати похідні цінні папери, адже вони допомагають знизити ризики і отримати прибуток;

– запозичити міжнародний досвід щодо операцій із похідними цінними паперами та його регулювання;

– організовувати торги та консультувати покупців щодо деривативів.

Удосконалення ринку похідних цінних паперів позитивно вплине на розвиток вітчизняного ринку, фінансову систему України та національну економіку загалом.

Перелік використаних джерел:

1. Абасова К. Валютні деривативи в Україні: стан та перспективи. *Вісник Національного банку України*. 2014. №9(223). С. 45-48.

2. Примостка Л.О., Краснова І.В. Біржовий ринок деривативів в Україні: історія, сучасність, перспективи розвитку. *Ринок фінансових послуг*. 2014. №7.

3. Парандій О. Ризики та втрати у торгівлі деривативами. *Фінансові інструменти*. 2013. №1-2. С. 77-82.

4. Бурденко І.М. Інституціональна структура регулювання ринку похідних фінансових інструментів: міжнародний досвід. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір (збірник наукових праць) НАН України*. Львів, 2011. Вип. 1(99). С. 167-176.

5. Квактун О.О. Особливості участі України на світовому ринку деривативів. *Економічний простір*. 2014. №83.